

ІНФОРМАЦІЙНА ФУНКЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЇЇ РОЛЬ ДЛЯ ВНУТРІШНІХ КОРИСТУВАЧІВ

INFORMATION FUNCTION OF ACCOUNTING AND ITS ROLE FOR INTERNAL USERS

Сторожук Т.М.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри бухгалтерського обліку,
Університет державної фіскальної служби України

Пастух Д.Л.

студентка,
Навчально-науковий інститут обліку, аналізу та аудиту
Університету державної фіскальної служби України

Малинич Н.В.

студентка,
Навчально-науковий інститут обліку, аналізу та аудиту
Університету державної фіскальної служби України

Storozhuk Tetiana

a candidate of economic sciences,
associate professor of accounting chair
University of state fiscal service of Ukraine

Pastukh Daria

Student
Educational and scientific institute of accounting, analysis and audit,
University of state fiscal service of Ukraine

Malynych Natalia

Student
Educational and scientific institute of accounting, analysis and audit,
University of state fiscal service of Ukraine

У статті розглянуто сутність інформації в сучасних умовах господарювання та значення економічної інформації в діяльності підприємства. Висвітлено основні види економічної інформації, їхню роль у діяльності суб'єктів господарювання та місце в досягненні підприємством визначених цілей. Інформація змінила свій статус і розглядається не просто як певні відомості про якийсь об'єкт. Розкрито також склад внутрішніх користувачів та параметри системи внутрішньогосподарської звітності. Визначено місце та значення бухгалтерського обліку в інформаційній системі підприємства, роль бухгалтерського обліку у формуванні комплексу внутрішньогосподарської (управлінської) звітності та іншого інформаційного забезпечення вимог користувачів. Представлено нові вимоги до інформації в сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: інформація, економічна інформація, облікова інформація, внутрішні користувачі, зовнішні користувачі, звітність підприємства, фінансова звітність, підприємство, бухгалтерський облік, інформаційні потреби.

В статье рассмотрены сущность информации в современных условиях хозяйствования и значение экономической информации в деятельности предприятия. Освещены основные виды экономической информации, их роль в деятельности субъектов хозяйствования и место в достижении предприятием поставленных целей. Информация изменила свой статус и рассматривается не просто как определенные сведения о каком-то объекте. Раскрыты состав внутренних пользователей и параметры системы внутрихозяйственной отчетности. Отмечены место и значение бухгалтерского учета в информационной системе предприятия. Определена роль бухгалтерского учета в формировании комплекса внутрихозяй-

ственной (управленческой) отчетности и другого информационного обеспечения требований пользователей. Представлены новые требования к информации в современных условиях хозяйствования.

Ключевые слова: информация, экономическая информация, учетная информация, внутренние пользователи, внешние пользователи, отчетность предприятия, финансовая отчетность, предприятие, бухгалтерский учет, информационные потребности.

The article deals with the essence of information in modern economic conditions and the importance of economic information in the enterprise. In a market environment, the effectiveness of enterprise management depends on the security and correct use of economic information by internal users. The main source of economic information is the accounting and reporting system. The analysis of the information function of accounting and the reporting system of the company allowed us to draw conclusions about the change in the role and importance of economic information in modern conditions of management. Information has changed its status and is considered not just as some information about an object. The current state of the economy, economic conditions, the development of computer technology and communications have led to the integration of accounting, analysis and control, which has significantly changed the information. At the same time, the needs of the users and their information requirements have also changed. The basic types of economic information, their role in the activity of economic entities and the place in the objectives achieved by the enterprise are highlighted. The composition of internal users and the parameters of the internal reporting system are also disclosed. As economic information carries different value for each internal user, the necessity of forming a complex of internal (management) reporting adequate to the needs of users is determined. The role of accounting in the formation of a complex of internal (management) reporting and other information support of user requirements is determined. The place of accounting in the information system of the enterprise, its main task, defined by the owner (owners) and the general social significance are indicated. New requirements for information in modern business conditions are presented. According to which information should be relevant and adequate to the needs of users, and accounting, as the main source of information – should ensure the preservation of the property of the owner and protect the interests of society. Solving problems of information support of users will allow to change the process of making managerial decisions.

Key words: information, economic information, accounting information, internal users, external users, enterprise reporting, financial reporting, enterprise, accounting, information needs.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасному ринковому середовищі існує висока конкуренція, тому необхідно вміти ефективно управляти підприємством, використовуючи економічну інформацію і на її основі організувати випуск конкурентоспроможної продукції, забезпечувати найоптимальніше використання фінансових, матеріальних та трудових ресурсів, а також приймати адекватні управлінські рішення. Однак управляти сучасним підприємством означає не тільки володіти повною, достовірною, актуальною та оперативною інформацією, а й вміти нею користуватися.

Оскільки інформація є важливим елементом організації процесу виробництва, основою управління внутрішніми бізнес-процесами, вона допомагає сприяти швидкому реагуванню на зміни в зовнішньому середовищі, а також впливає на зменшення рівня ризику під час ухвалення управлінських рішень [1, с. 190].

Основним джерелом економічної інформації є бухгалтерський облік. Рівень забезпеченості підприємства інформацією та вміння нею користуватися стали одними з визначальних чинників ефективності прийняття управлінських рішень. Звідси впливає важливість ролі інформації, необхідність забезпечення економічною інформацією підприємства та її ефективного використання внутрішніми користувачами, що й зумовлює актуальність досліджуваної проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Вивченням теоретичних основ ролі інформації тією чи іншою мірою займалися багато вчених, що працюють у різних галузях, а саме Г.О. Андрощук, В.Д. Базилевич, В.В. Корнєєв, О.В. Кохановська та ін. Питання забезпеченості інформацією користувачів піднімали такі вчені, як І.Д. Ватуля, Ю.А. Верига, Л.О. Галат, Г.М. Давидов, О.В. Єфімова, С.А. Кузнецова, З.М. Левченко, Л.Г. Ловінська, М.В. Мельник, Я.В. Олійник, Н.С. Шалімова. Вони вважають, що внутрішні користувачі, до яких відносять управлінський персонал (адміністрацію, управління, менеджерів різних рівнів), а також працівників підприємств, функціонують у рамках підприємства, що звітує.

Незважаючи на значні доробки вчених в даному напрямі, розвиток науково-технічного прогресу, рівень економіки та економічних відносин, зміни умов господарювання призвели до того, що інформація перестала бути лише засобом управління, а перетворилася на необхідний вхідний ресурс виробництва, високовартісний товар, результат діяльності та засіб зв'язку.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є визначення основних напрямів удосконалення інформаційної підтримки підприємств, а також ефективності використання інформації внутрішніми користувачами. Головними завданнями даного дослідження є визначення ролі та сутності економічної

інформації в діяльності підприємства й її місця в досягненні підприємством значних фінансових результатів, стабільності, фінансової стійкості та конкурентоспроможності на ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Інформація – це відомості про об'єкти й явища навколишнього середовища, їхні параметри, властивості і стан, які зменшують наявну ступінь невизначеності, неповноти знань [2, с. 44]. Поняття інформації є багатограним, оскільки кожна наука інтерпретує його по-своєму, виділяючи основні компоненти, які найкраще відповідають її предмету і завданням. Так, під економічною інформацією розуміють інформацію про суспільні процеси виробництва, розподілу, обміну та використання матеріальних благ, корисні дані сфери економіки, що відображають через систему натуральних, трудових і вартісних показників, плануову й фактичну виробничо-господарську діяльність і причинний взаємозв'язок між керуючим і керованим об'єктами [3, с. 33].

Економічна інформація має дві основні ознаки: кількісну та якісну. Якісна ознака не підлягає числовому вираженню, вона лише характеризує якісні властивості інформації, тоді як кількісна ознака інформації має числове вираження і дає можливість установити одиниці виміру, на підставі яких можна визначити обсяги й трудомісткість отриманої інформації. Своєю чергою, обсяг та трудомісткість дають змогу встановити технічні засоби збору, які необхідні для фіксації та відображення, технологію обробки, порядок зберігання, процеси передачі та використання інформації.

Відповідно до функцій управління, економічну інформацію класифікують на прогнозу, планово-договірну, нормативну, розцінкову, довідкову, табличну, облікову [4, с. 436]. Прогнозна інформація є продуктом прогнозування і відображає ймовірність майбутнього стану процесів із високою вірогідністю, наприклад прогнозовану кількість виробництва продукції через п'ять років, регіони збуту продукції через три роки тощо.

Планово-договірна інформація є результатом планування і відображає господарські процеси, що мають здійснитися на підприємстві у визначений найближчий період часу, наприклад визначення об'єму (кількості) та обсягу (вартості) виробництва конкретного виду продукції в наступному році, кількість продукції, що буде реалізовано підприємством протягом року.

Нормативна інформація пов'язана з підготовкою до процесу виробництва, вона регулює межі витрат ресурсів, як матеріальних, так і трудових, а також рівень запасів. Окрім того, встановлює склад і структуру об'єктів виробництва, послідовність технологічних процесів, наприклад встановлення норми витрачання ресурсів на виготовлення однієї деталі.

Розцінкова інформація містить інформацію про ціни, розцінки та тарифи, що встановлені

на продукцію, матеріали і сировину. Наприклад, ціна на сировину конкретного сорту, виду та найменування, тарифи на тепло, водо-, енергопостачання тощо.

Довідкова інформація містить більш деталізовану інформацію про господарські процеси з їх якісним розшифруванням і доповненням різних відомостей. Наприклад, довідкова інформація про процеси постачання (країна походження товару, спосіб поставки тощо), про основні засоби (країна-виробник, технічні й якісні характеристики основних засобів).

Таблична інформація являє собою коефіцієнти, величини та завчасно розраховані дані [4, с. 436].

Облікова інформація – це інформація господарського обліку про об'єкти, явища та господарські процеси, що вже відбулися, а також відображає їх фактичний стан. Наприклад, кількість виробничих запасів, які були використані підприємством протягом звітного року, вартість незавершеного виробництва, відпрацьований час, сума зносу основних засобів тощо.

Кожен із перерахованих видів економічної інформації має велике значення і виконує певну роль під час прийняття управлінських рішень керівництвом. Так, якщо керівника не влаштовує планова кількість виробленої продукції або він розуміє, що показник випуску продукції в майбутньому зменшиться, він може прийняти певні заходи: оновити виробничі основні засоби, найняти додатково робітників, удосконалити технологію виробництва, що забезпечить збільшення випуску продукції. Тож перевагою прогнозної інформації є те, що вона відображає господарські операції, які ще не відбулися, тому на їх здійснення можливо завчасно вплинути, тоді як облікова інформація містить у собі фактичні дані, що не можна змінити, але треба проаналізувати і зробити відповідні висновки.

Облікова інформація має вагомим значення і несе в собі велику цінність для управлінського персоналу як внутрішніх користувачів і слугує як для здійснення контролю, так й для прийняття рішень. Однак облікова інформація, як і будь-яка інша, має власні недоліки. Вона відображає не всю сукупність господарських операцій відносно певного об'єкта чи процесу, а лише характеризує одиничні об'єкти, явища та процеси в господарській діяльності.

Роль, значення та функції інформації сьогодні значно змінилися. У внутрішній діяльності підприємств інформація є:

I. важливим елементом організації усіх процесів на підприємстві (процесу постачання, виробництва, збуту);

II. зв'язуючим засобом між структурними підрозділами (склад – цех, цех 1 – цех 2 – майстерня тощо), процесами діяльності підприємства, (постачання – виробництво – збут), рівнями управління (вищий – середній – нижчий);

III. основою управління усіма внутрішніми бізнес-процесами, які відбуваються на підприємстві.

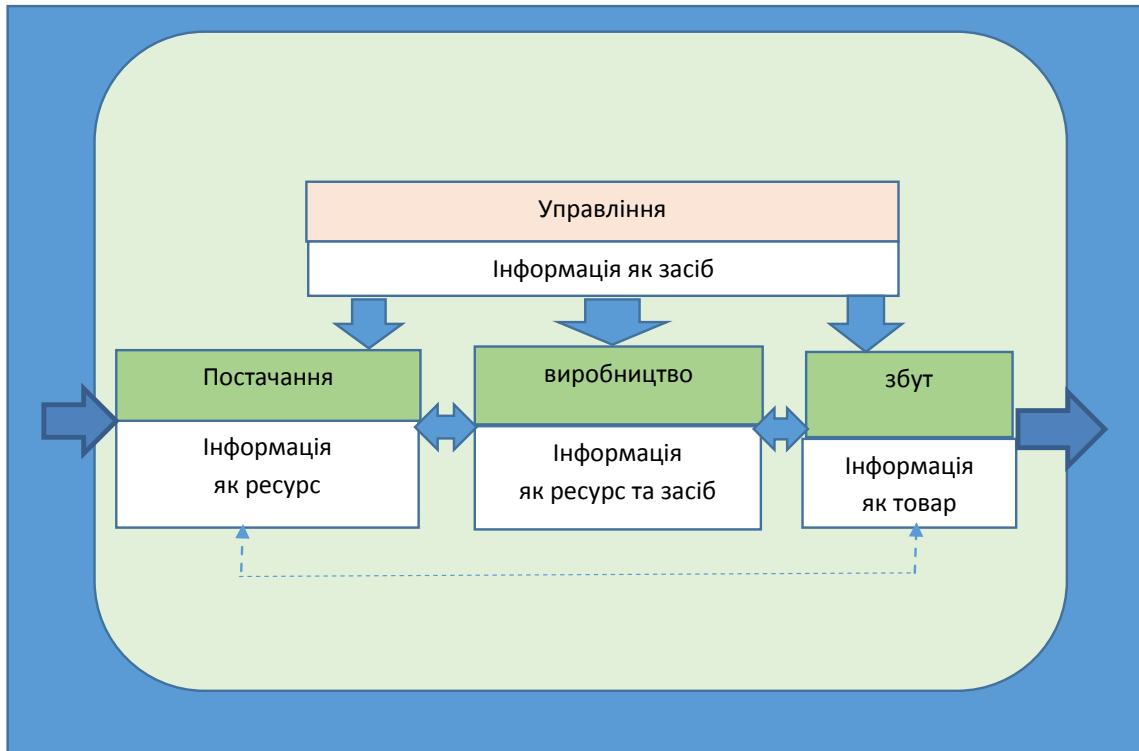

Рис. 1. Роль, значення та функції інформації у внутрішній діяльності підприємств

У сучасних умовах надзвичайно швидких та масштабних змін інформація відіграє все більш важливу роль як ресурс й як товар і стає все більш релевантною як вхідний чинник виробництва. Як зазначав Мілан Желені, «інформація перетворюється на стратегічний ресурс, від якого залежить конкурентоздатність усіх підприємств» [5, с. 16]. А Е. Філіп і В. Томас узагалі порівнюють інформацію з «клеєм, що тримає структуру бізнесу» та «скріплює ланцюжки вартості і ланцюжки поставок» [6, с. 23].

Таким чином, можна констатувати, що в нинішніх умовах господарювання інформація змінила свій статус і розглядається не просто як певні відомості про якийсь об'єкт. Інформація сьогодні є:

- вхідним ресурсом виробництва та діяльності підприємства;
- необхідним засобом виробництва;
- високовартісним товаром;
- регулятором діяльності;
- засобом зв'язку.

Усі види економічної інформації повинні ефективно використовуватися внутрішніми користувачами на підприємстві з метою вдосконалення його діяльності. Разом із тим «використання облікової інформації в управлінні господарською діяльністю суб'єктів потребує знань науки управління, організації та технології виробництва, економіки окремих галузей, господарського права, аналізу господарської діяльності. Нині бухгалтерський облік здійснюється на ... діалоговій комп'ютерній техніці, що,

відповідно, потребує знань теорії інформатики, кібернетики» [7, с. 28] та автоматизованого опрацювання облікової інформації.

Сучасний стан економіки, умови господарювання та розвиток обчислювальної техніки і засобів зв'язку призвели до інтеграції обліку, аналізу та контролю, результатом чого стала облікова, обліково-контрольна та обліково-аналітична інформація [7, с. 22]. Сьогодні, коли бухгалтер має не просто зафіксувати факт господарського життя, а й передбачити і прорахувати наслідки, на перший план виходить обліково-прогнозна та обліково-стратегічна інформація.

Завдяки економічній інформації можна визначитися зі стратегією і тактикою бізнесу, здійснювати контроль над ефективністю використання потенціалу підприємства на будь-якому етапі діяльності підприємства та проводити аналіз його фінансового стану і фінансових результатів. Але, здійснюючи розподіл усіх користувачів інформації обліку і звітності на групи, науковці по-різному визначають склад внутрішніх користувачів та їхні потреби в економічній інформації. Так, Ю.А. Василенко, Н.В. Чебанова, Т.Я. Чупир [8], Г.В. Нашкерська [9] та Н.В. Гришко [10] не виділяють в окрему групу внутрішній управлінський персонал, а виділяють групу працівників. Д.А. Панков [11] виділяє декілька груп внутрішніх користувачів: менеджерів різних рівнів, найманих працівників, профспілки. На нашу думку, менеджери різних рівнів теж є найманими працівниками.

Такі вчені, як Л.Г. Ловінська, Я.В. Олійник, Л.О. Галат [12], Г.М. Давидов, Н.С. Шалімова [13], Ю.А. Верига, З.М. Левченко, І.Д. Ватуля [14], С.А. Кузнецова [15], внутрішніх користувачів визначають у складі управлінського персоналу (адміністрація, правління, менеджери різних рівнів) та працівників організації. Але управлінський персонал є також працівниками організації, а адміністрація відноситься до менеджменту вищого рівня.

Зарубіжні вчені Б. Нідлз, Х. Андерсон і Д. Колдуел [16], навпаки, трудовий колектив відносять до зовнішніх користувачів, оскільки вони на відміну від нинішніх і потенційних інвесторів та кредиторів мають непрямий фінансовий інтерес. Відповідно до Концептуальної основи фінансової звітності [17], фінансовий інтерес є у нинішніх та потенційних інвесторів, позикодавців та інших кредиторів.

Внутрішні користувачі фінансової звітності, на думку Я.Д. Крупки [18, с. 134], повинні розподілятися на такі групи: власники (засновники, інвестори, акціонери); працівники (керівники, менеджери, інший управлінський апарат, інші працівники); профспілки. Єдиним внутрішнім користувачем звітності Д. Міддлтон [19], Г. Велш, Д. Шорт [20], В.В. Качаліна [21], Е.С. Стоянова [22] вважають, що має бути управлінський персонал. Деякі автори мають узагалі особливий погляд на дану проблему. Здійснюючи класифікацію користувачів інформації бухгалтерської звітності, І.С. Чухно власників, що здійснюють фактичний контроль (володіють контрольним пакетом акцій) та власників, що мають право впливу (володіють контрольним пакетом акцій), включає до групи осіб, що приймають управлінські рішення, а власників, що не мають права управління (мають лише право голосу на зборах), працівників і профспілки відносить до групи осіб, що не приймають управлінські рішення, але мають фінансову зацікавленість [23, с. 88].

У Концептуальній основі фінансової звітності [17] зазначається, що управлінський персонал зацікавлений у фінансовій інформації звітності, але йому не потрібно покладатися на фінансові звіти загального призначення, оскільки він може отримати необхідну фінансову інформацію із внутрішніх джерел.

Таким чином, для кожного внутрішнього користувача економічна інформація несе в собі різну цінність. Працівниками бухгалтерії вона використовується для розрахунку показників внутрішньогосподарської звітності за звітний період, проведення розрахункових операцій, а також для складання форм фінансової звітності та її оприлюднення. Профспілками економічна інформація використовується для впевненості в тому, що працівники будуть захищені та їхня праця буде своєчасно оплачена. Внутрішній відділ аудиту на основі складеної фінансової звітності працівниками бухгалтерії здійснює

перевірку, тоді як відділ аналізу за результатами отриманої економічної інформації проводить аналіз фінансово-майнового стану підприємства. Так, на основі форм фінансових звітів можна: розрахувати кредитоспроможність підприємства та ліквідність його балансу; платоспроможність та фінансову стійкість; провести аналіз фінансових результатів підприємства; проаналізувати обіг оборотних коштів; здійснити оцінку потенційного банкрутства; розрахувати рентабельність; валютну самоокупність; дати оцінку інвестиційної привабливості підприємства [24, с. 143]. «Керівникам, які є основними внутрішніми користувачами, необхідна інформація для оцінки реального стану справ на підприємстві, а також для прийняття різноманітних управлінських рішень операційного та стратегічного характеру» [23, с. 88].

Отже, основними джерелами економічної інформації є бухгалтерський облік та звітність підприємства. Фінансова звітність дає змогу внутрішнім користувачам дізнатися про більш реальний фінансово-майновий стан підприємства та спрогнозувати його діяльність на перспективу.

Дані бухгалтерського обліку дають об'єктивну кількісну характеристику різноманітних господарських операцій, узагальнену характеристику всієї сукупності засобів виробництва за складом і розміщенням, за джерелами утворення і цільовим призначенням. Для цього використовуються методи наскрізного і безперервного спостереження, суворе документування, систематизація на рахунках, групування в балансі та інших звітних таблицях.

Як зазначає В. Вороніна [25], існує така проблема, як недостовірна інформація (або різна), тобто підприємство може вести два види обліку: один – для податкової інспекції, другий – для себе. Перший – явний облік, другий – таємний. На думку автора, багатьом організаціям доводиться вести навіть три варіанти: податковий облік – для потреб фіскальних органів; бухгалтерський облік – для власників і кредиторів включно з банками; управлінський облік – для себе. Серед проблем забезпечення дотримання інтересів усіх користувачів облікової інформації виділяють регламентацію з боку держави з метою забезпечення пріоритетності її інтересів над інтересами інших користувачів, що підтверджується тим, що у складі методологічної ради з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України не представлено інтереси тих, хто складає звітність, та відсутнє фінансування її роботи, яке має бути передбачене в бюджеті держави [25].

Інформація бухгалтерських документів відноситься до цінної інформації, значна частина якої становить комерційну таємницю. Конфідентційність такої інформації потребує захисту. Під час розроблення системи внутрішньогосподарської звітності необхідне:

- чітке визначення користувачів інформації;
- встановлення потреби в інформації різними групами користувачів;
- визначення призначення цієї інформації та її ролі в процесі управління;
- урахування характеру робіт окремих центрів виникнення витрат та відповідної номенклатури статей витрат під час формування її змісту та форми;
- формування системи інформаційних показників відповідно до потреб внутрішніх користувачів.

Формування комплексу внутрішньогосподарської (управлінської) звітності, адекватної потребам користувачів, має здійснюватися через удосконалення реєстрів аналітичного та синтетичного обліку.

Окрім того, керівники підприємств є досить обачливими та обережними щодо підбору управлінського персоналу середнього та нижчого рівнів, адже бувають різні ситуації, й ніхто не застрахований від:

- 1) викрадення, втрати документів, підміни (заміни) документів;
- 2) копіювання паперових, електронних документів та баз даних;
- 3) несанкціонованого ознайомлення з документами і базами даних, передавання інформації зловмиснику;
- 4) помилкових дій персоналу під час роботи з документами;
- 5) випадкового або зловмисного знищення цінних документів і баз даних, їх несанкціонованої модифікації, спотворення і фальсифікації.

Вирішенням цих проблем є створення єдиного інформаційного простору, покликаного забезпечити корисною інформацією процес прийняття ефективних управлінських рішень внутрішніми користувачами.

Роль інформації в нинішніх умовах господарювання визначається такими аспектами:

1. інформація дає знання про об'єкти, явища та процеси;
2. зменшує ступінь невизначеності;
3. мінімізує (знижує рівень) ризику.

Як свідчать дослідження, в останній час спостерігається інтерес як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів не просто до інформації, а до особливого її виду, який продукує бухгалтерський облік, – облікового рішення. «Облікове рішення відрізняється від звичайної інформації тим, що не лише фіксується стан засобів, коштів, фактів, а й приймається відповідне рішення про здійснення тієї чи іншої фінансово-господарської операції, що не потребує спеціального втручання керівництва» [7, с. 23]. Облікові рішення в межах чинного законодавства дуже часто готуються за допомогою професійного судження в рамках облікової політики підприємства. «Облікові рішення, які підприємство може визначати та вибирати

самостійно, встановлюють виходячи з конкретних умов діяльності підприємства» [26, с. 25] та потреб керівництва різних рівнів управління підприємством.

Варто зауважити, що в сучасних умовах господарювання вимоги до інформації різних користувачів значно змінилися. Значно розширилися та стерлися деякі межі і разом із тим зросли вимоги. За кількісними та якісними параметрами, крім відповідності принципам ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності та якісним характеристикам, інформація має бути релевантною та адекватною потребам користувачів. При цьому бухгалтерський облік через виконання інформаційної функції, з одного боку, має забезпечувати збереження майна власника (власників), а з іншого – захищати інтереси суспільства через загальносуспільне значення обліку в будь-який момент та в будь-яких економічних системах.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, у сучасних умовах інформація є значною цінністю. За допомогою неї можна раціонально й ефективно використовувати наявні ресурси. Завдяки економічній інформації визначають стратегію і тактику бізнесу, здійснюють контроль над ефективністю використання потенціалу підприємства на будь-якому етапі діяльності підприємства та проводять аналіз його фінансового стану. Сьогодні інформація змінила свій статус і з пасивних відомостей про об'єкти та процеси перетворилася на вхідний ресурс виробництва окрема та діяльності підприємства у цілому, стала необхідним засобом виробництва і зв'язку, регулятором діяльності підприємства та набула статусу високовартісного товару.

Найважливішим складником інформаційного забезпечення внутрішніх користувачів підприємства є система обліку та внутрішньогосподарської звітності. Вона виявляє та відображає факти підприємницької діяльності підприємства, узагальнює показники його економічної діяльності, які використовують у своїй роботі керівники та менеджери підприємства різних рівнів у процесі управління. Отже, роль обліку як основної системи інформаційного забезпечення управління нині є досить важливим складником економіки.

Основою інформаційного забезпечення зовнішніх користувачів є звітність підприємства, передусім фінансова. Це звітність загального призначення, інформація якої формується незалежно від груп користувачів та їхніх інформаційних потреб.

Усі види економічної інформації повинні ефективно використовуватися в єдиній системі взаємозв'язку, передусім внутрішніми користувачами, на підприємстві з метою вдосконалення його діяльності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Боженко О.М. Інформаційне забезпечення управління потенціалом підприємства. *Наукові записки Української академії друкарства*. 2016. № 2. С. 189–197. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/> (дата звернення: 19.12.2019).
2. Горовий Д.А., Поясник П.Г. Аналіз та визначення поняття «економічна інформація». *Економічний аналіз*. 2014. Т. 16(2). С. 41–45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2014_16%282%29__8 (дата звернення: 01.12.2019).
3. Шараров О.Д., Дербенцев В.Д., Семенов Д.Є. Економічна кібернетика : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2004. 231 с.
4. Редько М.М. Інформатика та комп'ютерна техніка : навчально-методичний посібник. Вінниця : Нова книга, 2007. 568 с.
5. Информационные технологии в бизнесе / под ред. М. Желены. Санкт-Петербург : Питер, 2002. 1120 с.
6. Филип Э., Томас В. Вдребезги: Новая информационная экономика и трансформация бизнес-стратегий. Москва : Секрет фирмы, 2005. 208 с.
7. Кузьмінський А.М., Кузьмінський Ю.А. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Київ : Все про бухгалтерський облік, 1999. 288 с.
8. Чебанова Н.В., Чупир Т.Я., Василенко Ю.А. Фінансова звітність підприємств : навчальний посібник. Харків : Фактор, 2006. 444 с.
9. Нашкерська Г.В. Фінансовий облік : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2005. 503 с.
10. Гришко Н.В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Алчевськ : ДонДТУ, 2006. 201 с.
11. Панков Д.А. Бухгалтерский учет и анализ в зарубежных странах : учебное пособие. Минск : Эксперспектива, 1998. 238 с.
12. Ловінська Л.Г., Олійник Я.В., Галат Л.О. Бухгалтерський облік для економістів та правознавців у схемах і таблицях : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2005. 329 с.
13. Давидов Г.М., Шалімова Н.С. Звітність підприємств : навчальний посібник. Київ : Знання, 2010. 623 с.
14. Верига Ю.А., Левченко З.М., Ватуля І.Д. Звітність підприємств : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 776 с.
15. Кузнецова С.А. Бухгалтерський облік в системі формування управлінської інформації: методологія та практика : монографія. Мелітополь : Таврійський державний агротехнологічний університет, 2007. 297 с.
16. Лоханова Н.О. Економічні інтереси користувачів облікової інформації – конфліктність, взаємозалежність і вплив на цільову спрямованість обліку. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2012. Вип. 30. Ч. II. С. 123–128.
17. Концептуальна основа фінансової звітності, видана РМСБО у вересні 2010 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009 (дата звернення: 09.01.2020).
18. Крупка Я.Д. Користувачі облікової інформації та проблеми задоволення їх інформаційних потреб. *Вісник ЖДТУ*. 2010. № 3(53). С. 132–134.
19. Миддлтон Д. Бухгалтерский учет и принятие финансовых решений. / пер. с англ. ; под. ред. И.И. Елисеевой. Москва : Аудит, ЮНИТИ, 1997. 408 с.
20. Велш Г.А., Шорт Д.Г. Основы финансового обліку / пер. з англ. Київ : Основи, 1999. 944 с.
21. Качалин В.В. Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами GAAP. Москва : Дело, 1998. 432 с.
22. Стоянова Е.С. Финансовый менеджмент: теория и практика : учебник. Москва : Перспектива, 1998. 656 с.
23. Чухно І.С. Удосконалення класифікації користувачів звітності. *Облік і фінанси АПК*. 2012. № 1. С. 85–88.
24. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник / за заг. ред. І.В. Сіменко, Т.Д. Косової. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 384 с.
25. Вороніна В. Використання облікової інформації для управління прибутком торговельних підприємств. *Економічний аналіз*. 2012. Т. 10(1). С. 95–98.
26. Сторожук Т.М. Облікова політика підприємства. Ірпінь : Національний університет ДПС України. 2015. 240 с.

REFERENCES:

1. Bozhenko O. M. (2016) Informatsiine zabezpechennia upravlinnia potentsialom pidpriemstva [Information support of enterprise potential management] // Scientific Notes [Ukrainian Academy of Printing] (electronic journal), no. 2. pp. 189–197. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/> (accessed 19.12.2019).
2. Horovy D. A., Poiasnyk P.H. (2014) Analiz ta vyznachennia poniattia "ekonomichna informatsiia" [Analysis and information on "economic information"]. Economic analysis (electronic journal). T. 16(2), pp. 41–45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2014_16%282%29__8 (accessed 01.12.2019).
3. Sharapov O. D., Derbentsev V. D., Semonov D. E. (2004) Ekonomichna kibernetyka [Economic Cybernetics]: educ. manual. Kyiv: KNEU, pp. 231.
4. Redko M. M. (2007) Informatyka ta kompiuterna tekhnika [Informatics and computer engineering]: educ. manual. Vinnytsia: Nova knyha, pp. 568.
5. Zhelenyi M. (2002) Informatsionnyie tehnologii v biznese [Information technology in business]. Sankt-Peterburg, pp. 1120.

6. E. Filip, V. Tomas, S. Vdrebezgi (2005) *Novaya informatsionnaya ekonomika i transformatsiya biznes-strategiy* [The new information economy and the transformation of business strategies]. Moscow: Sekret firmyi, pp. 208.
7. Kuzminskiy A. M., Kuzminskiy Yu. A. (1999) *Teoriya bukhgalterskoho obliku* [Accounting Theory]: educ. manual. Kyiv: Vse pro bukhgalterskyi oblik, pp. 288.
8. Chebanova N. V., Chupyr T. Ia., Vasylenko Yu. A. (2006) *Finansova zvitnist pidpriemstv* [Financial statements of enterprises]: educ. manual. Kharkiv: Vydavnychiy budynok "Faktor", pp. 444.
9. Nashkerska H. V. (2005) *Finansoviy oblik* [Financial Accounting]: educ. manual. Kyiv: Kondor, pp. 503.
10. Hryshko N. V. (2006) *Zvitnist pidpriemstv* [Reporting of enterprises]: educ. manual. Alchevsk: DonDTU, pp. 201.
11. Pankov D. A. (1998) *Buhgalterskiy uchet i analiz v zarubezhnykh stranah* [Accounting and analysis in foreign countries]: educ. manual. Minsk: "Ekoperspektiva", pp. 238.
12. Lovinska L. H., Oliinyk Ya. V., Halat L. O. (2005) *Bukhhalterskyi oblik dlia ekonomistiv ta pravoznavtsiv u skhemakh i tablytsiakh* [Accounting for economists and legal professionals in charts and tables]: educ. manual. Kyiv: KNEU, pp. 329.
13. Davydov H. M., Shalimova N. S. (2010) *Zvitnist pidpriemstv* [Reporting of enterprises]: educ. manual. Kyiv: Znannia, pp. 623.
14. Veryha Yu. A., Levchenko Z. M., Vatulia I. D. (2008) *Zvitnist pidpriemstv* [Reporting of enterprises]: educ. manual. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury, pp. 776.
15. Kuznetsova S. A. (2007) *Bukhhalterskyi oblik v systemi formuvannya upravlinskoi informatsii* [Accounting in the system of management information formation: methodology and practice]: monograph. Melitopol: Tavriyskiy derzhavnyi ahrotekhnolohichnyi universytet, pp. 297.
16. Lokhanova, N. O. (2012) *Ekonomichni interesy korystuvachiv oblikovoi informatsii – konfliktnist, vzaiemozalezhnist i vplyv na tsilovu spriamovanist obliku* [Economic interests of users of accounting information – conflict, interdependence and influence on accounting targeting]. Collection of scientific works of Cherkasy State Technological University. Series: Economic Sciences: Issue 30: In Three Parts. Cherkasy: CSTU, 2012. Part II. pp. 123–128.
17. *Kontseptualna osnova finansovoi zvitnosti, vydana RMSBO u veresni 2010 r.* [The Conceptual Framework for Financial Reporting 2010]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009 (accessed: 09.01.2020).
18. Krupka Ya. D. (2010) *Korystuvachi oblikovoi informatsii ta problemy zadovolennia yikh informatsiinykh potreb* [Users of accounting information and problems of meeting their information needs]. *Visnyk ZhDTU*, № 3(53), pp. 132–134.
19. Middleton D. (1997) *Buhgalterskiy uchet i prinyatie finansovykh resheniy* [Accounting and financial decision making]. / trans. from English; under. ed. I.I. Eliseeva. Moscow: Audit, UNITI, pp. 408.
20. Hlen A. Velsh, Deniel H. Short (1999) *Osnovy finansovoho obliku* [Fundamentals of Financial Accounting] // trans. from English. Kyiv: Osnovy, pp. 944.
21. Kachalin V. V. (1998) *Finansovyy uchet i otchetnost v sootvetstvii so standartami GAAP* [Financial accounting and reporting in accordance with GAAP standards]. M.: Delo, pp. 432.
22. Stoyanova E. S. (1998) *Finansovyy menedzhment: teoriya i praktika: uchebnyk* [Financial Management: Theory and Practice]: educ. manual. Moscow: Perspektiva, pp. 656.
23. Chukhno I. S. (2012) *Udoskonalennia klasyfikatsii korystuvachiv zvitnosti* [Improving the classification of reporting users]. *Accounting and Finance APK*, № 1, pp. 85–88.
24. Simonenko I. V., Kosova T. D. (2013) *Analiz hospodarskoi diialnosti* [Analysis of economic activity]: educ. manual. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury, pp. 384.
25. Voronina V. (2012) *Vykorystannia oblikovoi informatsii dlia upravlinnia prybutkom torhovelnykh pidpriemstv* [Use of accounting information to manage the profit of trading enterprises]. *Economic analysis*. T. 10(1), pp. 95–98.
26. Storozhuk T. M. (2015) *Oblikova polityka pidpriemstva* [Company accounting policy]. Irpin: National University of the State Tax Service of Ukraine, pp. 240.